

Læseplan for Digital Dannelse

- en vejledning til grundskolerne i Horsens Kommune

VERSION 02 | 2026

Forord

Formålet med den **vejledende digitale læseplan** er, at understøtte lærere og pædagogers arbejde med elevernes digitale dannelse. Læseplanen dækker 1.- 9. klassetrin med særlig fokus på undervisning; herunder elevernes aktive deltagelse, forældreoplæg og skole/hjemsamarbejde. Læseplanen kan dermed bidrage til at sikre en **systematisk og kvalificeret** indsats på den enkelte skole i arbejdet med elevernes digitale dannelse.

Der findes mange gode tiltag ude på skolerne i forvejen. Læseplanen skal derfor ses som et supplement - eller en **rød tråd** - i det pædagogiske arbejde med det digitale område.

Læseplanen er udarbejdet med afsæt i de **syv principper for digital dannelse** (mere herom på næste side) samt undervisningsmateriale og oplæg fra SSP Horsens. Vi har i udvælgelsesprocessen benyttet portalen **on-undervisning.dk** samt vores egne, lokalt forankrede materialer/tilbud.

Læseplanen er **vejledende og dynamisk**, og der vil derfor udkomme en opdateret version hvert skoleår i takt med udviklingen på det digitale område.

Læseplanen består af fire dele:

- DEL 1 Digitale dannelsesprincipper – helt grundlæggende
- DEL 2 Forslag til undervisningsforløb til henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling
- DEL 3 Forslag til skole-hjem-samarbejdet
- DEL 4 Actioncard til håndtering af digitale krænkelser.

Under udarbejdelsen har vi bl.a. sparret med TEfL og vil fortsat være i løbende dialog omkring vedligeholdelsen af læseplanen.

Vi håber, læseplanen vil være et nyttigt redskab i jeres praksis.

Venlig hilsen

SSP Horsens

* Det er organisationerne Red Barnet, Børns Vilkår, Medierådet for Børn og Unge samt Center for Digital Pædagogik, der er gået sammen om at fremme digital dannelse i en bred national indsats med støtte fra Børne- og Undervisningsministeriets Pulje til styrket indsats for digital dannelse af børn og unge.

DEL 1

Digital dannelse - de syv principper

Arbejdet med elevernes digitale dannelse er på ingen måde en ny opgave i grundskolen.

Mange faghæfter har en digital vinkel, og de fleste lærere og pædagoger kender til at skulle hjælpe eleverne med at håndtere digitale konflikter eller andre digitale udfordringer.

Det nye og samlende for arbejdet med digital dannelse er udviklingen af de syv principper:

På <https://on-undervisning.dk/dannelsesprincipper> kan du læse mere om hvert af de syv principper, men helt overordnet kan man sige, at *"digital dannelse handler om at forholde sig til sig selv i en digitaliseret verden. Det handler om at kunne reflektere over sin relation til andre mennesker, til samfundet, markeder og magtstrukturer, som er præget af den digitale udvikling"* (Kilde: on-undervisning.dk).

Ved at have principper for arbejdet med elevers digitale dannelse, har vi nu et **fælles fagsprog** og et defineret mål. Derved kan vi i langt højere grad sætte en fælles retning gennem oplysning, dialog og involvering af eleverne og deres forældre.

God forebyggelse starter tidligt, og når vi arbejder digitalt dannende sideløbende med den almene dannelse, vil vores elever have bedre forudsætninger for at navigere både i en faglig, men også i en social digital kontekst.

På de næste sider finder du **forslag** til undervisningsmaterialer og aktiviteter til indskoling (1.- 3. klasse), mellemtrin (4.-6. klassetrin) samt udskoling (7. – 9. klassetrin). Vi har i udvælgelsen haft fokus på materialer, som supplerer vores egne indsatser i SSP Horsens.

Der ligger en masse gode undervisningsmaterialer på **on-undervisning.dk**, så der er rig mulighed for at give sig i kast med flere supplerende forløb og relevante aktiviteter - udover læseplanens anbefalinger.

Ingen klasser er ens. Vi opfordrer derfor til, at den enkelte underviser tilpasser materialerne til egen praksis og tager højde for elevernes generelle sociale miljø i klassen.

Rigtig god fornøjelse

Indskoling

1. – 3. klasse

KLASSE- TRIN	FORLØB	VARIGHED	TEMAER	LINK TIL FORLØB
1. klasse- trin	Sammen på nettet	2-5 lektioner	Billede/ videodeling Digital kommunikation Trivsel Digitale fællesskaber	https://on-undervisning.dk/materialer/sammen-paa-nettet Klik på URL'en
2. klasse- trin	Venner på nettet	2-5 lektioner	Digitale fællesskaber Trivsel	https://on-undervisning.dk/materialer/venner-nettet Klik på URL'en
3. klasse- trin 	#Sikker #Skærm	4 lektioner	Digital sikkerhed Kommuni- kation Sociale over- drivelser og flertalsmisfor- ståelser	https://unghorsens.dk/ssp/undervisere/grundskoler/ssp-oplaeg-grundskoler/ Klik på URL'en

SAMMEN PÅ NETTET - 1. KLASSE

 Digitale fællesskaber

Organisation: Børns Vilkår

Nettet kan være både enormt sjovt, fuld af fællesskaber og samtaler med ens bedste venner, men det kan også være svært og desværre skabe nogle rigtig dårlige oplevelser for børnene. Derfor skal vi tale om, hvordan vi bedst er sammen på nettet, trives og finder sunde digitale fællesskaber.

VENNER PÅ NETTET - 2. KLASSE

 Digitale fællesskaber

Organisation: Red Barnet

De fleste danske børn bruger internettet i hverdagen længe før, de starter i skole, men de er ikke nødvendigvis eksperter i god og tryk adfærd online. Hvordan guider og interesserer vi os bedst for børnenes digitale liv? Dette materiale sætter fokus på tryk og god adfærd på nettet for de yngste elever.

#SIKKER#SKÆRM - 3. KLASSE

Organisation: SSP Horsens

 Privatliv og sikkerhed

 Digitale forretningsmodeller

 Digitale krænkelse og skadeligt indhold

SSP Horsens har udarbejdet et undervisningsforløb, der primært varetages af klassens kendte voksne og med oplæg af en SSP-konsulent, som en del af undervisningsforløbet.

Undervisningsforløbet består af minimum fire lektioner (med mulighed for uddybning og med forslag om supplerende materialer).

OBS: Der er mulighed for at booke et forældreoplæg med fokus på sunde digitale vaner i familien: **Det gode online liv – en barndom i balance.**

Mellemtrin

4. – 6. klasse

KLASSE-TRIN	FORLØB	VARIGHED	TEMAER	LINK TIL FORLØB
4. klasse-trin	Sæt fokus på de digitale fællesskaber i klassen	1-2 lektioner	Fællesskab Hårdt sprogbrug Mobning	https://on-undervisning.dk/materialer/saet-fokus-paa Klik på URL'en
5. klasse-trin	Dilemmaer på sociale medier	2-5 lektioner	Billede/videodeling Billed-manipulation Selv-fremstilling	https://on-undervisning.dk/materialer/dilemmaer-paa-some Klik på URL'en
5. klasse-trin 	SSP-oplæg Kombineret elev/forældreoplæg: Se hvad vi kan!	90 minutter	Dialog mellem forældre og børn om sunde digitale vaner Digital sikkerhed Kunstig Intelligens (AI)	https://unghorsens.dk/ssp/forael-dre/ssp-oplaeg-fo-raeldre/5-aargang/ Klik på URL'en
6. klasse-trin	Digital dømmekraft	1-2 lektioner	Billeddeling Hacking Lovgivning Sikkerhed	https://on-undervisning.dk/materialer/digital-dommekraft Klik på URL'en
6. klasse-trin 	SSP-oplæg UngOnline	2 lektioner	Kommunikation Sociale medier Digital sikkerhed	https://unghorsens.dk/ssp/unge/grundskole/ssp-oplaeg-elever/ungonline/ Klik på URL'en

SÆT FOKUS PÅ DE DIGITALE FÆLLESSKABER I KLASSEN – 4. KLASSE

Organisation: Børns Vilkår

 Digitale fællesskaber

Dette undervisningsmateriale fokuserer på, hvordan gode digitale fællesskaber ser ud. Mange børn og unge oplever det modsatte online og kan desværre komme til at opleve eksempelvis digital mobning. Digital mobning kan vise sig i form af latterliggørelse, grimt eller hårdt sprog og udelukkelse fra de forskellige digitale fællesskaber.

DILEMMAER PÅ SOCIALE MEDIER – 5. KLASSE

Organisation: DR

 Identitet og idealer

Det flyder over med overredigerede billeder og købte følgere på de sociale medier, men er det egentlig i orden at redigere en bums væk? Og har den anden person på billedet sagt ja til at være på? Hvornår er det bare snyd? I vil arbejde med både positive og negative dilemmaer, der alle sammen følger med, når man er på de sociale medier.

SE HVAD VI KAN! - 5. KLASSE

Organisation: SSP Horsens

 Balance i en hverdag med digitale medier

 Demokrati og deltagelse

Formålet med oplægget for både elever og deres forældre er, at være med til at skabe den gode snak mellem forældre og deres børn; særligt med fokus på trivsel, skærmbrug og gode vaner i hjemmet.

DIGITAL DØMMEKRAFT – 6. KLASSE

Organisation: Red Barnet

 Digitale krænkelser og skadeligt indhold

Børn og unge kan støde på en masse potentielt farlige situationer, når de bevæger sig rundt på forskellige internetfora, hvor deres nærmeste voksen kun sjældent kigger med. Undervisningsmaterialets formål er at forebygge, at dine elever bliver udsat for digitale krænkelser og hacking, og at de kan passe på sig selv, når de er online.

UNGONLINE – 6. KLASSE

Organisation: SSP Horsens

 Digitale fællesskaber

 Digitale forretningsmodeller

 Privatliv og sikkerhed

De sociale medier og den digitale verden er kommet for at blive – på både godt og ondt. På 6. årgang står eleverne på tærsklen til et ungdomsliv, hvor onlinelivet spiller en stadig større rolle. Det er derfor vigtigt, at vi tager denne del af ungdomslivet seriøst, taler med de unge om det og klæder dem på til at sætte sikre, digitale fodspor. I oplægget er der fokus på den digitale verden, de sociale medier og deres mulige påvirkning af de unge, balancen mellem off- og onlinelivet, tryghed og sikkerhed på nettet m.m.

Udskoling

7. – 9. klasse

KLASSE- TRIN	FORLØB	VARIGHED	TEMAER	LINK TIL FORLØB
7. klasse- trin	Den sikre side	2-5 lektioner	Billeddeling Passwords Trivsel	https://on-undervisning.dk/materialer/den-sikre-side-udsk Klik på URL'en
8. klasse- trin	Tilgænge- lig døgnet rundt	2-5 lektioner	Digitale vaner Forældre Sociale medier Tilgængelighed	https://on-undervisning.dk/materialer/tilgaengeligg-doeget Klik på URL'en
9. klasse- trin	Sociale medier og identitets- dannelse	2-5 lektioner	Dataetik Identitet Selvfremstilling	https://on-undervisning.dk/materialer/so-me-og-identitet Klik på URL'en

DEN SIKRE SIDE - 7.KLASSE

Organisation: Politi, SSP, TrygFonden

 Privatliv og sikkerhed

Unge lever store dele af deres liv online – og det er desværre et risikofyldt sted uden endegyldige svar på, hvordan man færdes sikrest. Heldigvis er der retningslinjer og overvejelser, de unge kan gøre sig for at passe bedre på sig selv. Med undervisningsmaterialet 'Den sikre side' får dine elever i udskolingen viden, der kan guide dem til at bedre at kunne passe på sig selv og andre på nettet.

TILGÆNGELIG DØGNET RUNDT – 8. KLASSE

Organisation: Red Barnet

 Balance i en hverdag med digitale medier

I en digital verden kan det være svært ikke at være og føle sig konstant tilgængelig. Hvordan skaber vi sunde og stressfrie digitale vaner? Materialet sætter fokus på, hvad øget tilgængelighed betyder for børn og unge og deres måde at være sammen med venner og familie på.

SOCIALE MEDIER OG IDENTITETSDANNELSE – 9. KLASSE

Organisation: Dataetisk Råd

 Identitet og idealer

Det er blevet helt naturligt at dele vores selvfortælling med omverdenen online, men vi deler ikke kun oplysninger med vores venner – vi deler dem også med andre, der bruger de data til en række forskellige formål. Hvordan deler vi etisk korrekt?

Undervisningsmaterialet sætter fokus på dataetik, og hvorfor det at dele data på de sociale medier kan rumme en række etiske dilemmaer.

Det er bedst når alle er med

Undervisningsmaterialet, **Det er bedst når alle er med**, fra SSP Horsens indeholder også temaet **"Det gode onlineliv"** som ét af de fem emner. Undervisningsmaterialet har fokus på trivsel, dannelse og klassekultur.

I kan bruge øvelserne som afsæt til at arbejde med forløbene i læseplanen eller som korte afbræk i den almene undervisning.

Alt hvad I skal bruge er samlet i materialekassesæt, som allerede er tilgængelige på alle skolerne i Horsens.

Se mere på

<https://unghorsens.dk/ssp/undervisning/det-er-bedst-nar-alle-er-med/>

DEL 3

Det er bedst når I forældre er med

Vi har lavet materiale til jeres forældremøder, der bl.a. kan facilitere snakken med forældrene om det gode onlinelev. Materialet, **Det er bedst når I forældre er med**, indeholder materialepakker med film, dialogkort og foreslag til forældreftaler til alle årgange.

Se mere på

<https://unghorsens.dk/ssp/foraelldre/det-er-bedst-naa-i-foraelldre-er-med/>

Actioncard for digitale krænkelse

TIL FAGPROFESSIONELLE

VURDER krænkelsen

Hvem er involveret?
Hvad er der sket?
Hvor er det sket?

Overvej at inddrage professionelle, SSP eller relevante samarbejdspartnere, til at foretage jeres vurdering.

**VEJLED FORÆLDRE/
DEN KRÆNKEDE**

DOKUMENTER krænkelsen

Screenshots.
Videooptagelser.
Beskeder fra krænkeren.

Udover den krænkede, må KUN politiet gemme relevant indhold på egen telefon.

STOP krænkelsen

Overvej om krænkeren og dennes forældre bør kontaktes.
Anmod om at materialet slettes.
Bed om at krænkende adfærd stoppes.

Er der tale om en sag, hvor der sker politianmeldelse, tager politiet over.

**VEJLED FORÆLDRE/
DEN KRÆNKEDE**

ANMELD krænkelsen

Mød op på politistationen.
Eller ring på 114.
Eller anmeld på **politi.dk/anmeld**.

Det er forældrene og/eller den krænkede der anmelder. Er man dækket af egen forsikring, kan man overveje at foretage en forsikringsanmeldelse.

BEHANDL krænkelsen

Faglig sparring.
Hjælp de relevante.
Håndtering af omgivelserne.

Lav en vurdering af, hvorvidt klassekammerater, skolen og/eller forældre orienteres om krænkelsen.

Læs mere her
UDVIDET HANDLEGUIDE
DIGITALE KRÆNKELSER

